

**LIFE | BEAR SMART
CORRIDORS**

LIFE20 NAT/NL/001107

LIFE Bear-Smart Corridors

Πρακτικά Απολογιστικής Συνάντησης Κοινότητας Έξυπνης Συνύπαρξης με την Αρκούδα

**Σάββατο 18 Οκτωβρίου 2025
Γραφεία ΚΕΝΑΚΑΠ, Καλαμπάκα**

Ημερομηνία Έκδοσης: 30.10.2025
Συγγραφέας: Γιώργος Χατζηνάκος

1. Εισαγωγή

Η απολογιστική συνάντηση της Κοινότητας Έξυπνης Συνύπαρξης με την Αρκούδα πραγματοποιήθηκε το Σάββατο 18 Οκτωβρίου 2025 στα γραφεία του ΚΕΝΑΚΑΠ στην Καλαμπάκα. Στόχος της συνάντησης ήταν η συνολική αποτίμηση της πορείας των δράσεων της δράσης C1 του έργου LIFE Bear Smart Corridors στα Τρίκαλα-Μετέωρα, η αξιολόγηση της συνεργασίας των εμπλεκόμενων φορέων και η διαμόρφωση προτάσεων για την επόμενη φάση υλοποίησης.

Η Κοινότητα Έξυπνης Συνύπαρξης έχει αναδειχθεί σε ένα καινοτόμο τοπικό σχήμα συνεργασίας, το οποίο επιδιώκει τη διαμόρφωση ενός βιώσιμου πλαισίου συνύπαρξης ανθρώπου και αρκούδας στην περιοχή. Μέσα από συνδυασμένες δράσεις ενημέρωσης, εκπαίδευσης, παρακολούθησης και συμμετοχικού σχεδιασμού, η Κοινότητα συμβάλλει στην ενδυνάμωση των τοπικών κοινωνιών, στη συστηματική πρόληψη περιστατικών και στην υιοθέτηση «έξυπνων» και εφαρμόσιμων πρακτικών διαχείρισης της άγριας ζωής που ενισχύουν την βιωσιμότητα.

Η συνάντηση είχε απολογιστικό και αναστοχαστικό χαρακτήρα: αποτέλεσε χώρο ανταλλαγής εμπειριών και συλλογικής αποτίμησης της μέχρι σήμερα συνεργασίας μεταξύ των μελών.

Η συζήτηση επικεντρώθηκε:

- στην αποτελεσματικότητα των δράσεων ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης,
- στην ενεργό συμμετοχή των τοπικών κοινοτήτων,
- στη διαχείριση ζητημάτων συνύπαρξης (όπως ζημιές από αρκούδες και αγριόχοιρους),
- και στις προοπτικές βιωσιμότητας της πρωτοβουλίας μετά το πέρας της χρηματοδότησης.

Στη συζήτηση έλαβαν μέρος οι:

- ❖ **Σπύρος Μουζιούρας**, Δασαρχείο Καλαμπάκας
- ❖ **Κώστας Σιδέρης**, Σύλλογος Ορειβασίας Χιονοδρομίας Τρικάλων (ΣΟΧΤ)
- ❖ **Ράνια Καραμάλη**, Σύλλογος Ορειβασίας Χιονοδρομίας Τρικάλων (ΣΟΧΤ)
- ❖ **Γαρυφαλένια Τσινοπούλου**, Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας
- ❖ **Βάιος Κουτής**, ΚΕΝΑΚΑΠ
- ❖ **Γιώργος Χατζηνάκος**, Καλλιστώ

Ο διάλογος οργανώθηκε γύρω από τις βασικές θεματικές της δράσης, με στόχο την αποτύπωση εμπειριών, τη συλλογή τεκμηριωμένων προτάσεων και τον συντονισμό των επόμενων βημάτων για το 2026. Η συνάντηση επιβεβαίωσε ότι η Κοινότητα παραμένει χώρος συνεργασίας και συλλογικής μάθησης, όπου η εμπειρία του πεδίου μετατρέπεται σε πρακτική γνώση και κοινό σχέδιο για τη συνέχεια.

2. Αναλυτική παρουσίαση παρεμβάσεων

Η συνεδρίαση άνοιξε με την τοποθέτηση του Γιώργου Χατζηνάκου (Καλλιστώ), ο οποίος καλωσόρισε τους συμμετέχοντες και υπογράμμισε τον απολογιστικό χαρακτήρα της ημέρας και την ανάγκη η Κοινότητα να παραμείνει «μέσα στην κοινωνία». Όπως σημείωσε, «εννιά στους δέκα κτηνοτρόφους συμφωνούν ότι όσοι προστατεύουν τα μεγάλα σαρκοφάγα δεν μας καταλαβαίνουν· άρα οφείλουμε να προσαρμόζουμε λόγο και πράξη στις ανάγκες του τόπου».

Ακολούθησε συνοπτική επισκόπηση της τριετίας: συμμετοχή δώδεκα οργανισμών, στενή συνεργασία με τη Δασική Υπηρεσία και τοπικούς φορείς, και δράσεις που «δεν περιορίστηκαν σε αίθουσες» αλλά υλοποιήθηκαν «εκεί όπου χτυπά η καρδιά της κοινότητας» — από τη γιορτή κτηνοτρόφων στο Χαλίκι και τις πεζοπορίες για τη συνύπαρξη, έως τις συναντήσεις με κτηνοτρόφους και το διήμερο σε Χαλίκι-Κρανιά. Ο Γιώργος Χατζηνάκος (Καλλιστώ) τόνισε ότι η συνύπαρξη «είναι σχέση που καλλιεργείται με πρακτικές δράσεις και σεβασμό στον τόπο», ενώ στάθηκε στο Στρατηγικό Σχέδιο Συνύπαρξης ως «τεκμηριωμένο κείμενο που μιλάει με τη φωνή της τοπικής κοινωνίας», συνδυάζοντας επιστημονικά δεδομένα με ανατροφοδότηση πολιτών και εφαρμόσιμες προτάσεις. Το σχέδιο θα παραδοθεί στους δήμους τον Δεκέμβριο του 2025.

Στη συνέχεια τον λόγο έλαβε ο Βάιος Κουτής (ΚΕΝΑΚΑΠ), επισημαίνοντας ότι η πρωτοβουλία της Κοινότητας δεν τελειώνει με το έργο: «είναι κάτι που έχει ριζώσει και πρέπει να το κρατήσουμε ζωντανό». Περιέγραψε αύξηση περιστατικών με αρκούδες γύρω από Μουζάκι, Μαυροβούνι και Ασπροπόταμο, ακόμη και εντός οικισμών στα Τρίκαλα και την Καλαμπάκα, και εστίασε στις δυσλειτουργίες των Ομάδων Άμεσης Επέμβασης: «υπάρχει το πλαίσιο, αλλά έλλειψη σαφών ρόλων και εκπαίδευσης, καθώς και πολλά γραφειοκρατικά ζητήματα». Υπενθύμισε τις ασύμμετρες κρίσεις που επηρέασαν την υλοποίηση της δράσης (καταιγίδα «Ντάνιελ», οικονομική πίεση, καταστροφές στις υποδομές, ευλογία στα κτηνοτροφικά ζώα) και υπογράμμισε την ανάγκη συστηματικής εκπαίδευσης των Δασαρχείων και των εθελοντών, καθώς και ενός σαφούς σχεδίου πρόληψης και άμεσης αντιμετώπισης που να λειτουργεί «άμεσα και συντονισμένα».

Ακολούθησε η παρέμβαση του Σπύρου Μουζιούρα (Δασαρχείο Καλαμπάκας), ο οποίος περιέγραψε τις μεταβολές στην άγρια πανίδα («αγριογούρουνα παντού» και «μεγάλη αύξηση ζαρκαδιών»), τη σταθερή/αυξανόμενη παρουσία της αρκούδας και τις συχνότερες εμφανίσεις κοντά σε κατοικημένες περιοχές και τουριστικά καταλύματα, όπου «πολλοί τουρίστες και ιδιοκτήτες αισθάνονται ανασφάλεια». Αναγνώρισε ότι η Κοινότητα «μπήκε μέσα στην κοινωνία» και «έδωσε έναν παλμό στον κόσμο», επισημαίνοντας πως «όσο περισσότερο υπάρχει ενημέρωση, τόσο μειώνονται παρεξηγήσεις και προκαταλήψεις». Ζήτησε δίκαιη και έγκαιρη διαχείριση ζημιών μέσω ΕΛΓΑ και πρακτικά αποτρεπτικά μέτρα που να εφαρμόζονται ορθά. Για την πρόληψη, τόνισε την αποτελεσματικότητα των ηλεκτροφόρων περιφράξεων «που όταν μπαίνουν σωστά αποτρέπουν πλήρως τις εισόδους», ενώ επεσήμανε την ανάγκη βασικού κιτ εξοπλισμού και θεσμικής κάλυψης για ασφαλή χρήση αποτρεπτικών.

Στο σκέλος των παρεμβάσεων πεδίου, ο Κώστας Σιδέρης (ΣΟΧΤ) ανέδειξε την αξία καθαρισμού, συντήρησης και σήμανσης μονοπατιών «για ασφάλεια αλλά και για περιβαλλοντική ευαισθητοποίηση», επισημαίνοντας τις φθορές στη σήμανση που ακυρώνουν εθελοντική δουλειά και τα περιστατικά παράνομης θήρας που υπονομεύουν την προσπάθεια. Περιέγραψε τη γήρανση των συστάδων («στις Κρανιές βλέπεις μόνο γέρικα δέντρα») και πρότεινε μικρές περιφραγμένες ζώνες για προστασία νεαρών βλαστών, μαζί με βιωματικές δράσεις (σλλογή ντόπιων σπόρων, seed bombs): «δεν είναι λύση να σκοτώσουμε τα ζώα· λύση είναι να μάθουμε να συνυπάρχουμε με πράξεις και όχι με αποσπασματικές παρεμβάσεις». Υπογράμμισε ότι αν τα μονοπάτια δεν συντηρούνται «κάθε χρόνο, χάνονται», προτείνοντας προτεραιοποίηση περιοχών με μεγαλύτερη πίεση και αξιοποίηση εκπαιδευτικών διαδρομών για παιδιά και νέους.

Παρεμβαίνοντας εκ νέου, ο Γιώργος Χατζηνάκος (Καλλιστώ) σημείωσε ότι οι παρεμβάσεις σε δέντρα και φυσική αναγέννηση απαιτούν εγκρίσεις από τη Δασική Υπηρεσία και μέριμνα για το νερό. Για την πρόσβαση στις τοπικές κοινότητες ανέφερε πως η προσπάθεια μέσω email προς τους προέδρους «δεν απέδωσε», ενώ η δια ζώσης επαφή λειτουργεί: «στην Κραριά, ένα τσίπουρο με τον πρόεδρο και άνοιξαν όλες οι πόρτες». Τόνισε ανάγκη επανεκκίνησης «πόρτα-πόρτα» κινητοποίησης και τηλεφωνικής επικοινωνίας, καθώς και διεύρυνσης της Κοινότητας με τουριστικούς φορείς όπως το Visit Meteora, ώστε οι επισκέπτες να έχουν εναλλακτικές εμπειρίες στον ορεινό όγκο (πεζοπορίες, γαστρονομία, τοπικά προϊόντα, γνωριμία με την άγρια ζωή) που ταυτόχρονα ενισχύουν την τοπική οικονομία.

Η Ράνια Καραμάλη (ΣΟΧΤ) ανέδειξε τη συμβολή των κοινών εξορμήσεων (Κόζιακαςμ Ξυλοπάροικο, Χαλίκι) στην «ενίσχυση της ενημέρωσης και της παρουσίας στο βουνό», με άμεση επαφή στις κοινότητες, προσθέτοντας ότι ο σύλλογος, διαθέτοντας ευρύ δίκτυο μελών, μπορεί να προγραμματίζει έγκαιρα και να στηρίζει πιο στοχευμένα τις επόμενες δράσεις όταν υπάρχουν σαφείς προσδοκίες ρόλων.

Η Γαρυφαλένια Τσινοπούλου (Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας) παρουσίασε τις σχολικές παρεμβάσεις σε Χρυσομηλιά και Οξύνεια, με παιχνίδια και συζητήσεις για βασικούς κανόνες συνύπαρξης, επισημαίνοντας ότι «τα παιδιά καταλαβαίνουν ότι η αρκούδα χρειάζεται χώρο και τροφή». Αναφέρθηκε στη διανομή αντιδότην για περιστατικά με φόλες («μικρές δράσεις που χτίζουν εμπιστοσύνη») και στο σήμα “Respect” για προϊόντα παραγωγών με φιλικές προς την αρκούδα πρακτικές, που ενισχύει την τοπική ταυτότητα. Υπογράμμισε ότι τα «καφενεία ενημέρωσης» λειτουργούν αποτελεσματικότερα από τις τυπικές ημερίδες, γιατί «εκεί χτυπά η καρδιά της κοινότητας».

Ως προς τη θεσμική διασύνδεση, ο Γιώργος Χατζηνάκος (Καλλιστώ) ενημέρωσε ότι το αίτημα της περιοχής για «εκπαίδευση πεδίου» και «εξοπλισμό» έχει διαβιβαστεί στη Γενική Γραμματεία Δασών και στην Εθνική Πλατφόρμα για τα Μεγάλα Σαρκοφάγα.

Υπενθύμισε τον ρόλο των εθελοντικών μονάδων που δραστηριοποιούνται σε πρόληψη και αποκλιμάκωση («έχουν τις κόρνες και τα ηχητικά μέσα») και πρότεινε διεύρυνση εκπαίδευσης κατοίκων και εθελοντών «ώστε να αυτοοργανώνονται και να αντιδρούν ψύχραιμα». Σε σχέση με την τοπική οικονομία, παρέθεσε παράδειγμα από την Ιταλία,

όπου μέρος των καρπών παραμένει στο βουνό και τα προϊόντα «φιλικά προς την αρκούδα» δημιουργούν υπεραξία για τις κοινότητες· στη δική μας περίπτωση, «χρειάζονται νέες μορφές συνεργασίας» και αποφυγή κοινωνικά φορτισμένων όρων, με δίκτυα συνεργασίας προσαρμοσμένα στο τοπικό πλαίσιο.

Κλείνοντας, η συζήτηση κατέληξε στα σημεία συνέχειας: ενίσχυση και σταθεροποίηση των Μονάδων Επέμβασης για την Αρκούδα με σαφή πρωτόκολλα, εκπαίδευση και βασικό εξοπλισμό· πρόληψη κοντά στους οικισμούς με ορθή εγκατάσταση αποτρεπτικών και ηλεκτροφόρων φρακτών· δίκαιες και έγκαιρες αποζημιώσεις για πραγματικές ζημιές, ώστε να αποφεύγονται εντάσεις· τακτική συντήρηση μονοπατιών και μικρές ζώνες προστασίας νεαρών βλαστών με ντόπιους σπόρους· συνέχιση εκπαιδευτικών δράσεων σε σχολεία και «καφενεία ενημέρωσης»· αναζωογόνηση της πρόσβασης στις κοινότητες μέσω προέδρων με άμεσες επαφές· και ενίσχυση της τοπικής οικονομίας μέσω προϊόντων και πρακτικών «φιλικών προς την αρκούδα».

Όπως ειπώθηκε ήδη από την αρχή, «η συνύπαρξη είναι σχέση που καλλιεργείται» — και τα διδάγματα της τριετίας αποτελούν ενεργό κεφάλαιο για την επόμενη φάση συνεργασίας και εφαρμογής.

3. Ανάλυση Συνεδρίασης:

Η συνεδρίαση κατέδειξε με σαφήνεια τον διαμεσολαβητικό ρόλο της Κοινότητας στην τοπική κοινωνία. Η παρέμβαση δεν έμεινε σε τυπικές ημερίδες, αλλά μετατοπίστηκε «μέσα στην κοινωνία» με πεζοπορίες, καφενεία ενημέρωσης και στοχευμένες συναντήσεις, δημιουργώντας δίαυλους εμπιστοσύνης και αμφίδρομης μάθησης. Όπως σημείωσε χαρακτηριστικά ο Σπ. Μουζιούρας (Δασαρχείο Καλαμπάκας), «όσο περισσότερο υπάρχει ενημέρωση, τόσο μειώνονται παρεξηγήσεις και προκαταλήψεις», επιβεβαιώνοντας ότι η κοινωνική νομιμοποίηση οικοδομείται με σταθερή παρουσία και πρακτικό λόγο.

Παράλληλα, αναδείχθηκε ένα επίμονο επιχειρησιακό κενό στις Ομάδες Άμεσης Επέμβασης. Το υφιστάμενο θεσμικό σχήμα δυσκολεύεται να λειτουργήσει χωρίς σαφείς ρόλους και συστηματική εκπαίδευση, ενώ η έλλειψη βασικού, νόμιμα διαθέσιμου εξοπλισμού αποδυναμώνει την επάρκειά του. Όπως τόνισε ο Βάιος Κουτής (ΚΕΝΑΚΑΠ), πρόκειται για «πλαίσιο χωρίς ξεκάθαρες διαδικασίες και [με] γραφειοκρατικά εμπόδια», ενώ ο Σπύρος Μουζιούρας (Δασαρχείο Καλαμπάκας) υπογράμμισε την ανάγκη «ελάχιστου, λειτουργικού εξοπλισμού» και θεσμικής κάλυψης στη χρήση αποτρεπτικών.

Στο οικολογικό σκέλος, καταγράφηκαν μετατοπίσεις που αυξάνουν την πολυπλοκότητα της διαχείρισης: αισθητή αύξηση πληθυσμών αγριόχοιρου και ζαρκαδιού, σταθερά αυξανόμενη παρουσία αρκούδας και συχνότερες διελεύσεις κοντά σε οικισμούς και τουριστικά καταλύματα. Η εύγλωττη παρατήρηση «αγριογούρουνα παντού» λειτουργεί ως δείκτης πίεσης στις παρυφές των οικισμών και υποδεικνύει την ανάγκη προληπτικών μέτρων ακριβώς εκεί όπου παράγονται τα περιστατικά.

Από κοινού επισημάνθηκαν μικτές, πρακτικές παρεμβάσεις στο τοπίο ως αποτελεσματικοί μετριαστές σύγκρουσης: τακτική συντήρηση και σήμανση μονοπατιών, μικρές περιφραγμένες ζώνες φυσικής αναγέννησης για προστασία νεαρών βλαστών, αξιοποίηση ντόπιων σπόρων και αναβίωση παλαιών οπωρώνων ώστε μέρος της τροφής να παραμένει στο δάσος και να μειώνονται οι προσεγγίσεις στα χωριά. Η σύνοψη του Κ. Σιδέρη αποτυπώνει το πνεύμα της προσέγγισης: «λύση δεν είναι να σκοτώσουμε τα ζώα· λύση είναι να μάθουμε να συνυπάρχουμε με πράξεις». Σε αυτό το πλαίσιο, επισημάνθηκε η αποτελεσματικότητα των ηλεκτροφόρων φρακτών όταν εγκαθίστανται σωστά και εντάσσονται σε σαφή πρωτόκολλα πρόληψης.

Η κοινωνική πρόσβαση αποδείχθηκε ζήτημα μεθόδου και σχέσης. Οι μαζικές ψηφιακές αποστολές (π.χ. email σε προέδρους) είχαν περιορισμένη απόδοση· αντίθετα, η διαζώσης επαφή και τα καφενεία λειτούργησαν ως πραγματικοί κόμβοι εμπιστοσύνης «εκεί όπου χτυπά η καρδιά της κοινότητας». Η παρατήρηση του Γιώργου Χατζηνάκου (Καλλιστώ) ότι «στην Κρασιά, ένα τσίπουρο με τον πρόεδρο και άνοιξαν όλες οι πόρτες» συνοψίζει την αξία της διαμεσολάβησης μέσω τοπικών θεσμών και προσώπων.

Ισχυρό νήμα της συζήτησης αποτέλεσε η σύνδεση συνύπαρξης και τοπικής οικονομίας. Η προώθηση προϊόντων και πρακτικών «φιλικών προς την αρκούδα» και οι συνεργασίες με τουριστικούς φορείς μπορούν να δημιουργήσουν υπεραξία, εφόσον προσαρμόζονται στις κοινωνικές ευαισθησίες και αποφεύγουν φορτισμένη ορολογία. Τονίστηκε η ανάγκη για δίκτυα παραγωγών και κτηνοτρόφων, σήματα πιστοποίησης και ανάδειξη της τοπικής ιδιαιτερότητας, ώστε τα οφέλη να είναι ορατά και δίκαια κατανεμημένα.

Τέλος, οι αποζημιώσεις αναδείχθηκαν ως κρίσιμος μηχανισμός κοινωνικής εμπιστοσύνης. Η έγκαιρη και δίκαιη διαχείριση πραγματικών ζημιών (ΕΛΓΑ) αποτρέπει την κλιμάκωση εντάσεων και τη στοχοποίηση του ζώου, λειτουργώντας συμπληρωματικά προς την πρόληψη κοντά στους οικισμούς και την επιχειρησιακή ετοιμότητα των ομάδων.

Εν κατακλείδι, η συνεδρίαση επιβεβαίωσε ότι «η συνύπαρξη είναι σχέση που καλλιεργείται» και ανέδειξε σαφείς κατευθύνσεις: πρόληψη στο σημείο όπου γεννώνται τα περιστατικά, επιχειρησιακή ενίσχυση με εκπαίδευση, πρωτόκολλα και μέσα, κοινωνική διαμεσολάβηση μέσω ζωντανών κοινοτικών διαύλων και σύνδεση προστασίας με την τοπική οικονομία προς όφελος της κοινότητας.

4. Επόμενα Βήματα:

Η συνεδρίαση κατέληξε σε συγκεκριμένες προτάσεις και προτεραιότητες για το επόμενο διάστημα, με στόχο τη συνέχιση και ενίσχυση της λειτουργίας της Κοινότητας Έξυπνης Συνύπαρξης.

1. Ενίσχυση λειτουργικότητας των Ομάδων Άμεσης Επέμβασης (ΟΑΕ) και Μονάδων Επέμβασης για την Αρκούδα (ΜΕΑ):

- ❖ Επισημάνθηκε η ανάγκη σαφούς καθορισμού ρόλων, συστηματικής εκπαίδευσης και παροχής βασικού εξοπλισμού για την αποτελεσματική λειτουργία των ΟΑΕ.
- ❖ Προτάθηκε η διοργάνωση πρακτικών ασκήσεων πεδίου για τη χρήση αποτρεπτικών μέσων και η κατάρτιση ενός βασικού πρωτοκόλλου ενεργειών για τις Μονάδες Επέμβασης για την Αρκούδα.

2. Εστίαση στην πρόληψη κοντά στους οικισμούς:

- ❖ Δόθηκε έμφαση σε παρεμβάσεις πρόληψης, όπως η τοποθέτηση ηλεκτροφόρων φρακτών, η σωστή διαχείριση απορριμμάτων και η συντήρηση εγκαταλελειμμένων οπωρώνων.
- ❖ Θα δοθεί προτεραιότητα σε περιοχές όπου καταγράφονται συχνά περιστατικά, με στόχο τη μείωση προσεγγίσεων αρκούδων σε κατοικημένες ζώνες.

3. Διατήρηση ζωντανής επαφής με τις τοπικές κοινότητες:

- ❖ Συμφωνήθηκε η συνέχιση δράσεων ενημέρωσης σε τοπικό επίπεδο, μέσα από «καφενεία ενημέρωσης», επιτόπιες επισκέψεις και συναντήσεις με προέδρους κοινοτήτων.
- ❖ Κατά το 2026 θα οργανωθούν ανοιχτές συναντήσεις ενημέρωσης στα χωριά, σε συνεργασία με τους προέδρους των τοπικών κοινοτήτων, με στόχο την ενίσχυση του διαλόγου και της εμπιστοσύνης.

4. Μικρές παρεμβάσεις στο τοπίο και υποδομές πεδίου:

- ❖ Προτείνεται η συντήρηση και σήμανση μονοπατιών, η δημιουργία μικρών ζωνών φυσικής αναγέννησης και η αναβίωση παλαιών οπωρώνων ως μέτρο πρόληψης.
- ❖ Η αξιοποίηση ντόπιων σπόρων και η συνεργασία με τις Δασικές Υπηρεσίες θεωρούνται καθοριστικές για τη βιωσιμότητα αυτών των παρεμβάσεων.
- ❖ Οι δράσεις θα υλοποιηθούν πιλοτικά, με στόχο τη σταδιακή διεύρυνσή τους σε περισσότερες περιοχές του ορεινού όγκου.

5. Εποχικός προγραμματισμός 2026:

- ❖ Θα καταρτιστεί ένα ετήσιο σχέδιο δράσεων που θα λαμβάνει υπόψη τον εποχικό κύκλο της περιοχής, συνδέοντας σχολεία, παραγωγούς, τουριστικούς φορείς και επισκέπτες.
- ❖ Στόχος είναι η υλοποίηση εκπαιδευτικών, ενημερωτικών και περιβαλλοντικών δράσεων «την κατάλληλη στιγμή» μέσα στο έτος, με βάση τις ανάγκες της τοπικής ζωής και των αγροτικών δραστηριοτήτων.

6. Τράπεζα Μνήμης:

- Προτείνεται η δημιουργία μιας «Τράπεζας Μνήμης» — ενός κοινοτικού αρχείου προφορικών ιστοριών, συνταγών, τοπωνυμίων και σχολικών έργων.
- Σκοπός είναι η διάσωση και ανάδειξη της τοπικής γνώσης, με στόχο τη μελλοντική αξιοποίησή της στην περιβαλλοντική εκπαίδευση και στις κοινοτικές δράσεις.
- Θα συσταθεί μικρή ομάδα επιμέλειας που θα αναλάβει τη συλλογή και τεκμηρίωση του υλικού σε συνεργασία με σχολεία, πολιτιστικούς συλλόγους και κατοίκους.

7. Σύνδεση προστασίας με την τοπική οικονομία:

- ❖ Συζητήθηκε η ανάγκη δημιουργίας ενός μικρού δικτύου παραγωγών και επιχειρηματιών που θα υιοθετήσουν πρακτικές φιλικές προς την αρκούδα και θα αναδείξουν την τοπική ταυτότητα.
- ❖ Η προτεινόμενη συνεργασία με το Visit Meteora μπορεί να συμβάλει στην προώθηση εναλλακτικών μορφών τουρισμού και στην προβολή προϊόντων φιλικών προς τη φύση.

8. Βελτίωση του συστήματος αποζημιώσεων:

- ❖ Τονίστηκε η ανάγκη για δίκαιη, έγκαιρη και διαφανή διαδικασία αποζημιώσεων μέσω του ΕΛΓΑ, ώστε να αποφεύγονται κοινωνικές εντάσεις και να ενισχύεται η εμπιστοσύνη των παραγωγών.
- ❖ Προτάθηκε η οργάνωση συνάντησης με εκπροσώπους του ΕΛΓΑ, μέσω της Εθνικής Πλατφόρμας για τα Μεγάλα Σαρκοφάγα, με σκοπό την παρουσίαση προτάσεων βελτίωσης του υφιστάμενου πλαισίου.

9. Συλλογικός απολογισμός και ανατροφοδότηση:

- ❖ Θα συνταχθεί συνοπτικός «Απολογισμός Δράσης και Προτάσεις Συνέχειας», ο οποίος θα αποσταλεί σε όλους τους εμπλεκόμενους φορείς για σχόλια και προτάσεις.
- ❖ Στόχος είναι η συγκέντρωση γραπτής ανατροφοδότησης που θα συμβάλει στη διαμόρφωση ενός κοινού και ρεαλιστικού σχεδίου συνέχειας για το 2026.

